

► Vlnr: Oscar van der Put, Lisaboa Houbrechts, Romy Louise Lauwers en Victor Lauwers.
© STEFAAN TEMMERMAN

'Ja, wij zijn pretentieus'

THEATER

Mariembourg, op 13/9 om 20u30
In de School van Gaasbeek, Lennik.
www.schoolvangaasbeek.eu
A Winter's Tale, première in april 2016.

Zelden zat zoveel jeugdige drive in één ruimte samen. De mensen van Kuiperskaai weten wat ze willen, en ze zijn bereid daar onafgebroken voor te werken. Alles wat ze zien, horen en voelen trekken ze binnen. De uitkomst is een fysiek explosieve mix van theater, dans, literatuur en beeldende kunsten. **EVELYNE COUSSENS**

Victor en Romy Louise Lauwers, Lisboa Houbrechts en Oscar van der Put werden met *The Goldberg Chronicles* geselecteerd voor Theater Aan Zee 2015. De reacties op hun barokke marathonvoorstelling gingen van 'briljant' tot 'arrogant'. Kuiperskaai blijft er rustig onder. Drie van de vier leden zijn gepokt en gemazeld in de kunstwereld: Victor en Romy Louise zijn de kinderen van de Vlaamse theatericonen Jan Lauwers en Grace Ellen Barkey; Oscar van der Put is de zoon van de Nederlandse theatermakers Maarten van der Put en Pauline Roelants. Toch is het Lisboa Houbrechts, zonder familiale adellijken in de kunstenaarswereld, die de drijvende kracht is achter het theaterwerk van Kuiperskaai.

Houbrechts: "We zijn in Gent gaan samenwonen op de Kuiperskaai, en iedereen was aanvankelijk bezig binnen zijn eigen discipline: Romy als performer, Oscar als schilder, ik als theatermaker en Victor als dichter. Toen ik een productie wilde maken, bleek dat we elkaar konden versterken. Door samen te werken moet je afstand nemen van jezelf, maar alleen zo kun je jezelf overstijgen. Ik heb *The Goldberg Chronicles* geschreven en geregisseerd, maar de humus is heel erg Kuiperskaai."

Jullie waren voorbestemd om in de kunsten terecht te komen, zo lijkt het.

Van der Put: "Mijn ouders hebben een theaterhuis in Eindhoven (*United Cowboys, EC*), maar in het begin wilde ik zo ver mogelijk van theater wegblijven. Ik was daar best koppig in. Ik bracht elke dag een schilderij mee naar huis, alsof ik mijn ouders wilde bekeren. (lacht)"

V. Lauwers: "Wij hebben dezelfde reflex gehad, Oscar. Ik kom uit een theaterfamilie, maar ik heb altijd al willen schrijven. Er wordt me vaak gevraagd of ik niet wil regisseren, maar dat is nooit een logische keuze geweest."

Van der Put: "Op een bepaald moment zag ik een voorstelling van mijn ouders die me erg ontroerde, en toen begreep ik 'het' plots, en begreep ik

'Als je wat je doet niet doet uit bezetenheid of noodzaak, heeft het geen zin om ermee bezig te zijn'

VICTOR LAUWERS

hen ook. Die ervaring – dat je iets van de ziel van de maker te zien krijgt – is erg belangrijk. Ze overstijgt de koppige scheiding tussen theater en beeldende kunsten, ze gaat over iets veel groter: de ontdekking van kunst als iets belangrijks in je leven."

Het theaterparcours van Kuiperskaai is pril, maar toch lijkt er zich rond jullie een soort mini-ensemble van trouwe spelers te hebben gevormd: Lobke Leirens, Maxime Rouquart, Seppe Decubber ...

Houbrechts: "Wij houden ontzettend veel van de mensen met wie we werken."

V. Lauwers: "Het zijn stuk voor stuk geconcentreerde en getalenteerde mensen die ons steeds een stap verder drijven. Ze brengen hun eigen inspiratiebronnen mee en zo breidt het netwerk van kennis zich uit. Het werkt een beetje als Facebook, maar dan live."

Dat woord is al een paar keer gevallen: geconcentreerd.

V. Lauwers: "Geconcentreerde mensen zijn mensen die iets te vertellen hebben, en daar vol overgave mee bezig zijn. Overgave is een must. Als je wat je doet niet doet uit bezetenheid of noodzaak, heeft het geen zin om ermee bezig te zijn."

R. Lauwers: "Het gaat erom dat je voortdurend bezig bent en met niets anders bezig bent, dan met het maken van je werk. Zodat alles wat je ziet, hoort, meemaakt uiteindelijk in één trechter terecht komt, en dat werk kleurt."

V. Lauwers: "Ook een gesprek voeren, een museum bezoeken of op vakantie gaan is werken. En dat is een verrukking."

Jullie mikken op een 'totaalkunst' waar podiumkunsten, beeldend werk en literatuur naadloos in elkaar overvloeien. Begrijpen jullie dat sommigen die extreme keuzes 'pretentieus' noemen?

V. Lauwers: "Ik begrijp dat; we zijn ook pretentieus. We hebben de pretentie om alles te willen. Het theaterwerk van Lisa is een statement over de kunsten."

R. Lauwers: "En misschien zijn we gewoon niet bang voor statements."

Houbrechts: "Ik heb wel gemerkt dat sommige mensen echt boos zijn na *The Goldberg Chronicles*."

R. Lauwers: "Ja, maar dat vind ik raar. Lisa's eerste voorstelling, *De schepping*, duurde vier uur en we waren allemaal de hele tijd naakt – dat was extreem. Ik vind dat we al serieus gekalmeerd zijn."

Vanwaar die hang naar lange voorstellingen en barokke beelden?

Houbrechts: "Het heeft te maken met het feit dat we tijdloosheid nastreven, dat we verhalen willen vertellen die groter zijn dan onszelf, verhalen die alles tegelijk aanraken."

Van der Put: "Daarin schuilt onze echte ambitie: in het geloof dat onze persoonlijke dagboekverhalen niet het belangrijkste zijn, dat we iets kunnen vertellen dat dat overstijgt." →

► Scène uit *The Goldberg Chronicles* op TAZ 2015. © JOUEN FAGARD

V. Lauwers: "Het denken vanuit de geschiedenis of vanuit de kunst is interessanter dan het denken vanuit jezelf. Ik vind dat bevrijdend: je kunt jezelf plots heel erg goed relativeren."

Houbrechts: "Dat betekent niet dat wat we maken niet persoonlijk is, want je trekt je verhaal, je trekt de geschiedenis altijd door je eigen lichaam. Wat overblijft is niet autobiografisch, maar wel persoonlijk."

Als je een aantal elementen uit dit gesprek samenlegt – het combineren van disciplines, het historische vertellen, de creatie van een ensemble – dan moet de naam Needcompany vallen. Is dat een lastige referentie?

R. Lauwers: "Ik heb daar geen probleem mee. Jan Lauwers en Grace Ellen Barkey zijn mijn ouders en af en toe speel ik mee in hun voorstellingen, dus natuurlijk zijn dat referenties. Maar ik heb nooit boeken gelezen over Needcompany, ik heb nooit oudere voorstellingen gezien, ik heb er geen benul van wat mijn vader in het verleden allemaal heeft gedaan. Ik ben niet zo bezig met de geschiedenis, maar met mijn eigen werk."

V. Lauwers: "Als mensen een oordeel over ons willen vellen door de vergelijking te maken, dan moeten ze dat maar doen. Maar het grappige is dat onze theatervoorstellingen vooral het werk zijn van Lisaboa, die géén kind is van Jan Lauwers."

R. Lauwers: "Ja, dat komt wel goed uit hé. (lacht)"

Houbrechts: "Ik vind Needcompany fantastisch en ik ben erg geïnspireerd door hun werk, maar ik vind nog meer dingen goed. Wie kijkt naar *The Goldberg Chronicles* kan ook sporen ontdekken van Paul McCarthy, van Fabre of van The Wooster Group. Onze wereld is groter dan

'Lisa's eerste voorstelling, 'De schepping', duurde vier uur en we waren allemaal de hele tijd naakt. Dát was extreem'

ROMY LOUISE

Needcompany alleen."

R. Lauwers: "Net zoals ook Needcompany zijn eigen artistieke inspiratiebronnen heeft – en zo kom je terecht in een spinnenweb van referenties. Iedereen gebruikt verwijzingen naar andere kunstenaars. Ik vind Angélica Liddell supergoed, en ik probeer soms in onze voorstellingen van die hele kleine Liddell-momentjes te installeren, zonder dat iemand dat doorheeft."

"Ik hoop dat ze ooit in de zaal zit en zo'n knip-oog ziet."

Zijn jullie ouders concreet betrokken bij de producties van Kuiperskaai?

V. Lauwers: "Ze komen kijken naar try-outs en dan praten we over de voorstelling. Dat is logisch, ze kennen er wel iets van, hé. Maar hun nabijheid voelt niet als een druk, het is een cadeau, een privilege."

Houbrechts: "Dat gesprek over theater hebben we trouwens constant met hen, ook op 'vrije' momenten. Maar het is niet zo dat Jan over een concrete voorstelling zegt: 'ik zou het zo of zo doen' of 'ik zou daar een stuk tekst wegdoen.'"

R. Lauwers: "Hij probeert er in ieder geval goed op te letten om dat niet te doen. (lacht) Zelf

voer ik vooral met mijn moeder intense gesprekken. Wij zijn allebei spelers, ik kijk erg op naar wat zij doet. Met haar kan ik lang discussiëren over acteren. En het gaat ook in omgekeerde richting, hoor: de feedback is wederzijds."

Naast broer en zus zijn jullie alle vier kruislings ook partners. Artistieke huwelijken zijn delicate aangelegenheden.

V. Lauwers: "Op dit moment is het vooral een vreugde dat we alles kunnen delen. Romy en ik zijn broer en zus, Lisaboa en ik zijn partners, Oscar en ik kennen elkaar al ons hele leven; we zijn de beste vrienden. Ik denk wel dat Kuiperskaai zou ineenstorten mocht daar iets tussenkomen."

R. Lauwers: "Denk je dat, Victor? Ik heb het gevoel dat wij altijd zullen kunnen samenwerken, wat er ook gebeurt. Of we zouden al stevige ruzie moeten krijgen. En ruzie maken we nu ook constant, zonder erg."

Houbrechts: "Bovendien zijn we alle vier ook individueel bezig. Net daarom denk ik dat het zo lang gaat duren tussen ons: omdat we alle vier artistiek onafhankelijk zijn van elkaar."

De context die de generatie van Jan Lauwers groot maakte is dertig jaar later grondig veranderd. Voelen jullie zich opgewassen tegen het huidige beleidsklimaat rond de kunsten? Zijn jullie bereid kunstenaars-ondernemers te zijn?

V. Lauwers: "Ik weet het niet. Het is momenteel een wild landschap, waarin veel beweegt. Maar ik heb wel zin om erin te springen."

Houbrechts: "Soms hoor ik berichten die me bang maken, maar je moet ervoor zorgen dat de angst je werk niet onmogelijk maakt."

R. Lauwers: "Ik ben gewoon naïef, en dat hou ik graag zo."

Houbrechts: "Er zijn nog nooit zo veel jonge mensen geweest die allemaal op hetzelfde moment iets wilden betekenen. Juist daarom moet elke productie van Kuiperskaai tot het uiterste gaan. Zodat we ons kunnen bewijzen."

Die intentie is zuiver, maar wat jullie maken is niet makkelijk 'verkoopbaar', dat heeft Theater Aan Zee bewezen. Zijn jullie bereid concessies te doen?

Houbrechts: "(nog voor de vraag helemaal gesteld is) Neen. Natuurlijk luisteren we naar de feedback van een publiek, maar ik vind het moeilijk om op basis daarvan lessen te trekken. Je werkt zes maanden aan een voorstelling en dan kun je op één avond alles winnen of alles verliezen. En elke avond is de concentratie van de performers anders, elke avond is je publiek anders – wat er in zo'n zaal gebeurt is gewoon groter dan jezelf. Je kunt dus niet meer doen dan radicaal jezelf trouw te zijn."

Van der Put: "Ik denk dat het op dit moment uiterst belangrijk is om dat te doen. Als het klimaat de commerciële toer opgaat, moeten juist wij daarin niet meegaan."

R. Lauwers: "Het publiek kan enthousiast zijn of boos over wat wij maken, dat maakt me eigenlijk niet uit. Het ergste zou zijn als ons werk de mensen onverschillig liet. Dan pas zouden we radicaal het roer moeten omgooien. Want voor alles willen wij met ons werk wel iets veroorzaken."